INDIFERENTIZAM U SUVREMENOM DRUŠTVU

Dragana Mlikota

Kristova Crkva u današnjem suvremenom društvu suočena je sa raznim izazovima koji žele čovjeka udaljiti od Boga. Jedan od takvih izazova je i indiferentizam. Riječ indiferentizam najlakše možemo prevesti kao ravnodušnost. Ravnodušnost prema Bogu i vjeri. Vjerski indiferentan je onaj tko u Bogu i vjeri ne nalazi nikakvu vrijednost koja bi ga mogla makar i površno zanimati. Bog i vjera su za njega problemi bez ikakva smisla, pitanja koja ne predstavljaju ništa važno za život, jer nisu od vitalnoga značenja. Bog je za njega mrtav, postojili ili ne, za njega ništa ne znači, jer stvar nema u sebi nikakvu vrijednost. Sve i da Bog postoji, bez njega se može mirno živjeti kao i da ne postoji. (Sartre). U ljudskim odnosima ravnodušnost se teže podnosi od mržnje, jer tko mrzi bliže je odnosu od onoga koji je bez ljubavi i mržnje. F.Lamennais kaže: Najbolesnije stoljeće nije ono koje se oduševljava za neku zabludu, nego ono koje zanemaruje i odbacuje istinu.

Čini se da je indiferentizam postao sastavni dio moderne civilizacije. Na teorijskome planu indiferentizam se sastoji od izričite ili prešutne tvrdnje da Bog i vjera ne predstavljaju nikakvu vrijrdnost, a na praktičnom planu znači potpun nehaj za religioznu činjenicu i isključenje religije iz života zbog svoje bespredmetnosti za ljudsku egzistenciju. Neki filozofi indiferentizam nazivaju novom vrstom ateizma. No razmatrajući malo bolje ta dva pojma doći ćemo do zaključka da je indiferentizam opasniji i pogubniji od ateizma. Jer dok se ovaj hoćeš-nećeš mora pozabaviti pitanjem Božje egzistencije ako hoće da dokaže ispravnost svoga stava, indiferentizam glatko odbcuje svaku spekulaciju o tom predmetu, smatrajući da nema baš nikakve veze sa životom. Ateizam u današnjem društvu možemo nazvati i fenomenom elite, dok vjerska ravnodušnost danas zahvaća velike mase naroda.

Padom velikih protukršćanskih sistema na europskom kontinentu, nacizma a zatim i komunizma, postavlja se hitan zadatak da se ponovno ljudima ponudi osloboditeljska poruka Evanđelja. Naglo je nastupila promjena mnogih važnih društvenih vrednota kao što su seksualna revolucija, prihvaćanje homoseksualnosti/homofilije u društvu, liberalizacija pobačaja i njihova postupna legalizacija, nagli porast razvoda brakova i izvanbračnih obitelji, prodor biotehnologije u osobni život (umjetna oplodnja), udaljavanje mnogih vjernika od Crkve kao institucije u vjerovanju i praktičnome životu., opadanje svečeničkih i redovničkih zvanja, opći vjerski i moralni individualizam te pojačani pluralizam vjerskih i moralnih shvaćanja. Mnogi su iznenađeni i dezorjentirani tim naglim promjenama. Ovi događaji su naznačili i pokušali odrediti novu demokratsku kulturu i orijentaciju, te potakli diskusije među raznim znanstvenicima i teolozima. S time su i otvorena brojna pitanja o poštivanju ljudskih prava, čovjekove slobode, slobode medija, zalaganje za čovjekovu odgovornost, novo promišljanje čovjekova odnosa prema prirodi, promicanje dijaloga te zalaganje za razvijanje i postizanje demokracije kao najhumanijeg društvenog napretka. U enciklici Fides et ratio papa Ivan Pavao II govori o činjenici da je suvremenog čovjeka zahvatila opća kriza smisla, koja pogađa sve razine čovjekova života. Crkva više ne stoji pred dilemom prihvatiti ili ne prihvatiti izazove vremena te ući u dijalog sa svijetom, već je svjesna da se na ta pitanja moraju tražiti novi odgovori koji bi naznačili i otvorili moguće nove putove nade za budućnost čovjeka i svijeta. Indiferentizam se pokazuje i dolazi do izražaja na svim razinama čovjekova života, kako na društvenoj tako i na crkvenoj. Na društvenoj razini to se najbolje vidi na čovjekovoj ravnodušnosti prema tradi-

ciji i povjesti, prema društvenim institucijama u ne dovoljnoj angažiranosti za opće dobro, a na crkvenoj razini on se pojavljuje kao religiozna i vjernička ravnodušnost prema crkvenim institucijama, obredima i religiozim vrednotama uopće.

Crkva 21. stoljeća postaje sve više svjesna činjenice da njezin glavni problem više nije ateizam kao svjetonazor, nego prije svega indiferentizam ljudi prema etičkim i moralnim vrednotama. Ovaj idiferentizam nije samo crkveni problem, taj se problem pojavljuje i u svim sferama društvenog života, te kao takav ostaje glavni problem društva u cjelini. Kao što crkva mora razmišljati o novim putevima evangelizacije, tako i suvremeno društvo mora razmišljati o indiferentizmu građana u odnosu na demokratska zbivanja u društvu.